

SAŽETAK PRESUDE

KRISTIANA LTD. PROTIV LITVE OD 6. VELJAČE 2018. GODINE ZAHTJEV BR. 36184/13

Podnositelju nije povrijeđeno pravo vlasništva rezolucijom vlade kojom je predviđeno rušenje zgrada u vlasništvu podnositelja

ČINJENICE

Podnositelj zahtjeva, Kristiana Ltd, trgovačko je društvo sa sjedištem u Vilniusu. Litavska vlada je 1994. godine usvojila Rezoluciju kojom je utvrđen razvojni plan za nacionalni park Curonian Spit. Ovo je područje pod posebnom pravnom zaštitom, a od studenog 2000. godine uvršteno je u popis svjetske baštine UNESCO-a. Navedenim razvojnim planom predviđeno je rušenje bivših vojnih zgrada smještenih na obližnjim pješčanim dinama, te uspostavljanje prirodnog okruženja ovog područja. Društvo podnositelja zahtjeva 2000. godine kupilo je navedene vojne zgrade kao jedini zainteresirani kupac na javnoj dražbi. Podnositelj je predložio izmjenu razvojnog plana na način da se zemljište uvrsti u kategoriju rekreativnog područja. Vlasti su odbile ovaj prijedlog s obrazloženjem kako se svrha zemljišta ne može mijenjati bez odobrenja tijela koje upravljaju zaštićenim područjem ili Ministarstva zaštite okoliša. Regionalni upravni sud kao i Vrhovni upravni sud odbili su podnositeljevu žalbu protiv ove odluke navodeći da je prijedlog podnositelja u suprotnosti s razvojnim planom Vlade. Podnositelj je 2010. godine zatražio građevinsku dozvolu za provođenje radova na obnovi tih zgrada. Nakon što mu je zahtjev odbijen, podnio je žalbu Državnoj građevinskoj inspekciji, navodeći kako je imao legitimna očekivanja da će zadržati kontrolu nad svojim zgradama i da će ih moći obnoviti. Predložio da se u novi razvojni plan uključi pitanje kompenzacije za zgrade ili uključivanje istih u rekreacijsku zonu. Podnositelj je sve ovo vrijeme bio obvezan plaćati porez na zemljište. Ministarstvo okoliša i Služba za zaštićena područja osnovali su radnu skupinu radi razmatranja ovih prijedloga. Radna skupina je na kraju usvojila Plan upravljanja bez odredbi o kompenzacijskim mehanizmima za izvlaštenu imovinu i rokovima za rušenje zgrada. Podnositelj je 2012. godine pokrenuo postupak pred Regionalnim upravnim sudom u Vilniusu zahtijevajući poništenje ovog Plana u dijelu u kojem je odlučeno da se zgrade sruše, kao i zbog nedostatka odredbi o kompenzaciji i rokovima za rušenje. Regionalni upravni sud odbacio je podnositeljevu tužbu uz obrazloženje kako njegov zahtjev spada u nadležnost Ustavnog suda, s obzirom da se radi o pitanju zakonitosti Vladine rezolucije i tiče se funkcije državne vlasti. Ovu odluku potvrdio je i Vrhovni upravni sud.

PRIGOVORI

Podnositelj je prigovorio da su njegova vlasnička prava nezakonito i neopravdano ograničena čime mu je povrijeđeno pravo iz članka 1. Protokola br. 1. Konvencije. Pozivajući se na članak 6. stavak 1. Konvencije prigovorio je da je došlo i do povrede njegovog prava na pristup sudu. Naime, domaći sudovi odbacili su podnositeljevu tužbu navodeći kako ista spada u nadležnost Ustavnog suda, a sukladno domaćem pravu, nije bilo moguće pokrenuti pojedinačnu ustavnu tužbu zbog provjere sukladnosti Vladinih akata sa Ustavom i zakonom.

ODLUKA SUDA

Članak 1. Protokola br. 1.

Sud je utvrdio da je došlo do miješanja u podnositeljevo pravo na mirno uživanje vlasništva, s obzirom da je podnositelju bilo zabranjeno izvođenje radova na rekonstrukciji zgrada jer su iste bile pod posebnim pravnim režimom.

Međutim, Sud je istaknuo da podnositelju nije oduzeto pravo vlasništva na tim nekretninama, nego su mu nametnuta određena ograničenja u njihovom korištenju u skladu s nacionalnim zakonom i Planom upravljanja. S obzirom na poseban status Nacionalnog parka Curonian Spit i planove koji su već bili na snazi, podnositelj je trebao predvidjeti odbijanje zahtjeva za izdavanje građevinske dozvole, kao i rušenje zgrada.

Osim toga, očuvanje kulturne baštine ima za cilj, uz održavanje određene kvalitete života, očuvanje povijesnih, kulturnih i umjetničkih obilježja regije i njezinih stanovnika. Sud stoga smatra da je miješanje slijedilo legitiman cilj, odnosno zaštitu kulturne baštine i poštivanje strogih međunarodnih obveza prema UNESCO-u.

Nadalje, Sud je naglasio da je u pitanjima očuvanja okoliša, gdje je opći interes zajednice najvažniji, sloboda procjene države veća nego kada su u pitanju isključivo građanska prava (vidi *[Depalle protiv Francuske](#)*, § 84). U konkretnom slučaju, razvojnim planom iz 1994. godine predviđeno je rušenje zgrada koje je podnositelj kupio. Dakle, ograničenja u korištenju navedenih zgrada postojala su već u trenutku kada je društvo podnositelja steklo vlasništvo nad njima. Iako je tijekom 2012. godine izmijenjen niz odredbi razvojnog plana, odredbe o zgradama ostale su nepromijenjene. Sud stoga smatra da je podnositelj znao ili je morao znati da su predmetne zgrade bile predviđene za rušenje te da će se to u jednom trenutku dogoditi unatoč tome što datum rušenja nije bio određen. Podnositelj nije mogao opravdano očekivati da će dobiti građevinsku dozvolu za obnovu zgrada ili kompenzaciju za rušenje istih, osobito u slučaju kada je to podrazumijevalo mijenjanje njihove identifikacije, namjene ili veličine.

Uzevši u obzir sve gore navedene čimbenike, Sud je utvrdio da je između općeg interesa i pojedinačnih imovinskih prava podnositelja zahtjeva uspostavljena pravedna ravnoteža te nije došlo do povrede članka 1. Protokola br. 1. Konvencije.

Članak 6. stavak 1.

Sud je utvrdio da litavsko zakonodavstvo i sudska praksa jasno određuju pravo pristupa sudu i mogućnost osporavanja zakonitosti normativnih akta, kao i pravo naknadnog preispitivanja istih od strane Ustavnog suda. Premda u takvim slučajevima ne postoji mogućnost podnošenja pojedinačne ustavne tužbe, moguće je zahtijevati od domaćih sudova da podnesu akt Ustavnom sudu radi preispitivanja zakonitosti. Ukoliko sudovi odbiju takav prijedlog, odluka mora biti izričito obrazložena.

U ovome predmetu domaći upravni sudovi odbili su tužbu podnositelja navodeći da je predmet izvan njihove nadležnosti. Pri tome je prvostupanjski upravni sud iznio prilično kratko obrazloženje, ograničavajući se na puko navođenje zakonskih odredbi. Međutim, nakon što je podnositelj podnio žalbu, Vrhovni upravni sud osvrnuo se na sva važna pitanja. Navedeni sud nije samo prihvatio zaključke nižeg suda, već je temeljito obrazložio zašto nije nadležan za odlučivanje o zakonitosti Rezolucije Vlade.

Osim toga, Ustavni sud je već ispitivao zakonitost razvojnog plana 2007. godine i utvrdio da se radi o normativnom pravnom aktu, a ne pojedinačnom pravnom aktu. Isto je zaključio i Vrhovni upravni sud u nekoliko drugih slučajeva navodeći da upravni sudovi ne mogu ispitati zakonitost Plana upravljanja. Sud ne vidi razloga zašto bi Vrhovni upravni sud donio drugačiji zaključak u predmetu podnositelja zahtjeva.

Sud stoga smatra da, s obzirom na prirodu zahtjeva za ukidanje dijela Plana upravljanja i njegovu izmjenu, podnositelj zahtjeva ne može valjano tvrditi da su ga odluke domaćih sudova lišile prava na pristup sudu. Iako u ovom predmetu prvostupanjski upravni sud nije dao dostatno obrazloženje za odbijanje tužbenog zahtjeva, taj je nedostatak naknadno otklonjen odlukom Vrhovnog upravnog suda. Sud je utvrdio da je stupanj pristupa koji je omogućen podnositelju, bio dovoljan da mu osigura "pravo na pristup sudu" i rješenje predmeta spora.

Slijedom navedenoga, nije došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije.

Ovaj sažetak izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sažetak ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te ne obvezuje taj Sud.

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.